

A zsoltárok mint az egyház imádságai

THORDAY ATTILA

1962-ben született Budapesten, 1992-ben szentelték pappá Szegeden. Főiskolai tanár, a Szegedi Hittudományi Főiskola rektorhelyettese.

A bibliai zsoltárok a kereszténység előtt keletkezett költői művek, sugalmazottságuk folytán mégis alkalmasak arra, hogy az egyház imádságai legyenek. Ha rajtuk keresztül olvassuk az egyház kétezer éves történetét és saját jelenünket, észlelni fogjuk az ószövetségi választott nép hittel átélt történelmével való folytonosságot éppúgy, mint Jézus jelenlétét egyházában, s egyházának osztozását megalázott Urának sorsában. A zsoltárok imádkozása felfedeztetni velünk Isten megkülönböztető szeretetét, és Őt magasztaló közösséget formál belőlünk, ahol mindeneket megelőz a teremtés és történelem Urának dicsőítése. E több ezer éves imákat keresztényekként újra és újra imádkozva feltárulhat előttünk az egyházhoz tartozás szépsége, és növekedhetünk az egyház iránti szeretetben is.

Isten megkülönböztető szeretete

A zsoltáros szavaival így szól Isten: *Fölkentem királyomat a Sionon, az én szent hegyemen* (2,6). Isten *par excellence* választottja tehát maga Krisztus. Másrészt Isten az, *aki bőségesen segíti királyát, aki irgalmat gyakorol fölkentjével, Dáviddal és utódaival, mindörökké* (18,51). Mivel Krisztus minket testvéreinek nevez (vö. Mt 28,10), így Isten fogadott fiaiként részesültünk az „utódságból”. A kiválasztottság kifejeződik a teremtésben is, hiszen mi vagyunk Isten népe, „legelőjének nyája, a nyáj, aminek Ő a pásztor”. A kiválasztottság azonban a szövetségkötésben valósul meg igazán. Ennek fordulópontja az Egyiptomból való húsvéti kivonulás, amikor Izrael népe Isten „tulajdonává” vált, Júda pedig az ő „szentélyévé” (114,2). A beteljesülés órájában maga Krisztus az, aki saját pászkája, vagyis átvonulása által építi fel az új és örök szövetség templomát, mégpedig saját misztikus Testéből, az egyház tagjaiból.

Az Úr saját maga jött „népe vezetésére”

Mivel az Úr saját maga *jött népe vezetésére* (68,8), biztosítékunk van, hogy nem hagyja el örökségét (94,14), hisz nem töri meg a velünk kötött szövetséget. Még akkor sem, ha fogadott fiai megszenstelenítik Isten törvényeit, és nem járnak az ő útjain. Isten szeretete Krisztus iránt mindörökké tart, és ez a szeretet magában foglalja misztikus Testét, az egyházat mint a Király birtokát (vö. Zsolt 89,29–38).

Isten különleges szeretete egyháza iránt leggyakrabban a szent várossal összefüggésben szerepel a zsoltárokból. Az Úr ott

tartózkodik, *Siont választotta ki az Úr, lakásul azt választotta*, ez pihenésének és uralmának helye (132,13). Ez a Magasságbeli lak-helye, aminek stabilitást és biztonságot ad a történelem viharai-ban. De nekünk hiába állna szándékunkban felépíteni ezt az otthont, megőrizni ezt a várost, ha nem maga az Úr lett volna az *építő és az őrszem* (127,1), aki *megegyíti kapuinak zárait, és megáldja gyermekeit bőségben* (147,13), *egybegyűjti őket* (147,2), körülveszi biztos és hűséges szeretetével, ahogy a hegyek körülölelik a földi Jeruzsálemet (125,2).

**Isten könyörölete
és bocsánata**

Isten választása megnyilvánul a könyörületben és a bocsánatban is, amikor a város méltatlannak bizonyult a kiválasztottságra. Romlás és pusztulás helyévé vált, hogy ezáltal tanulja meg, hogy ő Isten nélkül semmi. Ugyanakkor azt is tudja, hogy *Isten megmenti Siont, s fölépíti Júda városait* (69,36). Isten felkel, hogy megkönyörülve rajta újra fölépítse falait, és dicsősége megnyilvánuljon a szent városon (102,14.17). Műve távol áll attól, hogy öntudatlanul vagy kiskorú tétlenségben hagyja népét, vagy hogy csak külsődleges követelményt támasszon eléjük. Ezért inkább *megismertette Mózesrel útjait, Izrael fiaival cselekedeteit* (103,7); *Kihirdette igéjét Jákobnak, törvényeit és rendeleteit Izraelnek*. Ez is kiválasztó szeretetének köszönhető, hisz *nem tett így egyetlen nemzettel sem* (147,19–20).

Bár Isten ajándéka ingyenes és feltétel nélküli, gyümölcsöző csak akkor lesz, ha Izrael és Áron háza bizalomteljes hittel hagyatkozik az Úrra (115,9–11), reménységét belé helyezi mostantól fogva mindörökké (131,3). Isten népe arra hivatott, hogy a szív tisztaságával (73,1) válaszoljon Isten rendíthetetlen jóságára.

Isten megbocsátó jósága és hűsége népében tükröződik, és az áldásban valósul meg. Számos kijelentést találunk az egyházában tevékenykedő Isten áldásairól: *Az Úr hatalmat ad népének, és békeséggel áldja meg népét az Úr* (29,11). A 85. zoltár azt ünnepli, hogy Isten eljön népe közé. Ez a hozzánk jövetel megvalósult Krisztusban, akiben *az irgalom és az igazság egymásra lelnek* (85,11). Másról meggyőződéssel vallja a zoltáros: *Az Úr anyaga védőfalat emel, s körülveszi az igazat, hogy oltalmazza* (34,8), hogy így lehetőséget adjon meglátni és megízlelni a mérhetetlen szeretetet, amit kaptunk, és a boldogságot, ami már a birtokunk. Hiszen *boldog az a nép, melynek az Úr az Istene* (33,12; 144,15).

**A jegyes és az anya
szimbolikája**

A zoltárok szavaival hálásan ünnepeljük Isten kiválasztó szeretetét. Ez kifejezésre jut a jegyes és az anya szimbolikájában. Kezserésny olvasatban — de talán már a zsidóknak is — a 45. zoltár a Messiás eljöveteléről és menyegzőjéről szól. Benne az egyház lesz a menyasszony, aki Isten jobbán áll, a jegyes, akinek szépségére a Király vágyakozik, és akit társaival (az okos szüzekkel, vö. Mt 25,4) együtt magáévá tesz, és elhalmozza javaival. Ez persze magában foglalja azt is, hogy a hitves Ábrahám példáját követve mindent elhagy: népét és apja házát, hogy a hit által

**Az egyház a
„kiválasztott Úrnő”**

csakis az Úré legyen. Istennek ezt az ígérését fejezi ki a zsoldáros, amikor így énekel: *Ó bárcsak hallgatna rám népem, bárcsak utamon járna Izrael! Akkor rögtön megfékezném támadóit, népemet a búza javával táplálnám, és sziklából fakasztott mézzel felüdíteném* (81,14–15).

A zsoldárok így szólnak Isten választott népéről. Mi, keresztnyek, ellenben alig merünk beszélni az egyházzal, vagy szégyenkezve csak hibáit soroljuk. A zsoldárokat imádkozva azonban csodálatra gyulladunk, és megvalljuk hitünket. Mert az egyház a „kiválasztott Úrnő” (2Ján 1), akinek üdvössége és dicsősége maga Krisztus. Különleges szeretetéből fakadó kiválasztása megmutatkozik abban, hogy Krisztusban mindörökké egybenőtt vele, és megszentelve ragyogó, szent és szeplőtelen egyházként (Ef 5,26–27) magához teszi hasonlóvá. Bizonyára azonnal eszünkbe villannak azok az egyháztörténeti adatok, amelyek foltokként szennyezték be az egyház „nászruháját”. Jól ismerjük ezeket, hiszen szüntelen fejünkre olvassák, akik nem ismerik Krisztust. Egyedüli reményünk annak tudatosításában rejlik, hogy Krisztus szeretete sokkal nagyobb, mint bűneink. Túl minden emberin, az egyház Isten műve, lakhelye, teljessége, a hit és a dicsőség misztériuma.

Az egyház Isten műve és eszköze

A fentebb idézett zsoldárrészletek már bemutatták: Isten úgy lakozik népe körében, hogy saját teremtő dinamizmusában részesít bennünket. Egyes zsoldárok jól kifejezésre juttatják, hogy az egyház miként közvetíti Isten szeretetét, személyesen nekünk, és általában az emberiségnek is.

Így tehát az egyházban ízelhetjük meg Isten nagylelkűségét: *Megrészegülnek házad dús javaitól, gyönyörűséged patakjával itatod őket* (36,9). A „dús javak” képe talán émelyítőnek hat a mi megfáradt hitünk számára, de a kifejezés egy olyan korszakban született, amikor a szegényes és sovány táplálkozás gyakori tapasztalat volt. Az ünnepi lakoma az öröme, a szabadságnak és a bőségnak színönimája. Ugyanígy az egyházban — amely a Szentlélek temploma — mi magunk is megittasodhatunk a Szentlélek erejéből (vö. ApCsel 2,13). Sóhajtsunk tehát a zsoldáros fohászával: *Hadd dúslakodjunk házad javaiban, szentséges templomodban!* (65,5).

**Az egyházban Isten
megáld és ítél**

Isten nem hagyja magára népét; Krisztusának eleven Testét Ő táplálja: *Ő az, aki az árvák Atyja, özvegyek bírója, és aki a foglyokat kivezeti a bőségre* (68,6.7). Az egyházban Isten megáldja megszenteltjeit, a szegényeket jóllakatja kenyerebből, az üdvösség papjait felruházza, és szentjeit örömmel tölti be (132,15–18). Már itt a földön megkezdí uralmát: *igazságot szerez az elnyomottaknak, visszaadja a vakok látását és fölemeli a lesújtottakat* (146,7–10). De titokzatos módon az egyház az a hely, ahol elkezdődik az ítélet is, hisz Isten elfordítja tekintetét az istentelen bűnöstől, aki visszautat-

sítja a kegyelmet és a bűnbánatot. Krisztus, aki *ártatlan szívvel jár háza belsejében*, nem fogadhat el semmi hitványságot színe előtt, a hazugnak és a csalónak nincs ott helye, eltöröl az Úr városából minden gonosztevőt (101,2–3.7.8).

**Felbonthatatlan
közösség Istennel**

Akinek szeme van a benső látásra, az mindig újra rácsodálkozik Isten ajándékaira. *Színe előtt fenség van és szépség, szentélyében ékesség és hatalom* (96,6). A benne bízó ezért így hálálkodik: *Áldott az Úr, mert csodásan megmutatta irgalmát nekem, a megerősített városban* (31,22), és megvallja: *Szentség illeti házadat örök időkre* (93,5). Az üdvösség megtapasztalható az egyházban, ahol felbonthatatlan közösség kapcsol egységbe Istennel és a testvéreinkkel. Könyörgésünkkel azért merünk Istenhez fordulni, mert tisztában vagyunk Krisztus és választottjai fölbonthatatlan egységével: *Gondolj ránk Uram néped iránti jókedvvel. Látogass meg minket szabadításoddal, hadd lássuk választottaid jólétét, hadd örvendjünk nemzedet örömének, hadd dicsekedjünk örökségeddel* (106,4–5).

A zoltárok kifejezésre juttatják azt a csalódást és feszültséget is, amit az Isten népén belüli élet hordozhat. Szó sincs tehát arról, hogy a benne való jelenlét érzelmi idill. Épp ellenkezőleg. Hitünk teszi lehetővé, hogy megkülönböztessük a felszínes tapasztalatot attól az uralomtól, amit Isten meghirdetett. A 149. zoltár egész második része úgy ünnepli az egyházat, mint Isten hatalommal teli igéjének hordozóját a világban. A misszió olyan csata, ahol az egyház tartja a kétélű kardot a kezében (6. vers), hogy leromboljon „minden magasságot, amely Isten ismerete ellen fölemelkedik, és fogságba ejt minden értelmet, a Krisztus iránt való engedelmességre” (vö. 2Kor 10,5).

**Az egyház apostoli
küldetése**

Ez a katolikus egyház apostoli küldetése, missziójának helyes felfogása: hódítani, de nem emberi erővel kényszerítve, hanem az isteni szeretet hatalmával jelen lenni a nemzetek között. Nem leigázni, hanem közösségbe hívni minden népet és minden egyes embert (vö. 1Ján 1,3). Helyet készíteni nekik a magasztalás kórusában, ahol *a népek fejedelmei egybegyűlnek Ábrahám Istenének népével* (47,10), és ahol *körtáncban fogják majd énekelni: Minden forrásom belőled fakad* (87,7). Így imádkozzunk tehát: *Föld országai, Istennek énekeljete!* (68,33).

Az egyház Krisztus sorsában osztozik

Az egyház szorosan kötődik Krisztusához, akiben megtalálja dicsőségét. Ez azonban nem lehetséges a passió fájdalmas útja nélkül, amiben Krisztus megmutatta Isten dicsőségét, mint a gyűlölet feletti, és az önmagát halálig odaadó szeretet győzelmét. Am sose felejtjük Jézus figyelmeztetését: *Nem nagyobb a szolga uránál: Ha engem üldöztek, titeket is üldözni fognak* (Jn 15,20).

A zoltárok különösen gazdagok olyan igékben, amelyek az üldözöttek fájdalmát fejezik ki a múlt és a jelen egyházában. El-

**Az Úr gyengesége
minden emberi
hatalomnál erősebb**

sóként a 83. zsolttart olvassuk, amely Isten igazságosságáért könyörög a népet körülvevő ellenség összeesküvése közepette. Az Újszövetség népének azonban mindenben Krisztus tanítását és példáját kell követnie: ellenségeit szeretni, üldözőiért imádkozni az ösztönös bosszú helyett. Ez tehát kötelez bennünket, hogy e zsolttár kárhóztatásait az embereket mozgató gyűlölet okkult hatalmaira irányítsuk, és ne a minket üldöző emberek felé. A keresztény küzdelem természetfölötti: nem szorítkozhat „a hús és vér” (Ef 6,12) emberre.

A 44. zsolttart lehetetlen anélkül imádkoznunk, hogy ne vonatkoztatnánk kifejezéseit az egyház hagyományából megismert Krisztusra: Ő az „elvetett, a kiszolgáltatott, a potom áron eladott”, aki a gyűlölet és a bosszú látványosságává vált, akit a „sértés és az istenkáromlás kiáltásai” sújtanak, akit a „halál árnyéka takart”. Az ártatlan, a tiszta és bűn nélküli (2Kor 5,21) Krisztus szenvedte el mindezt a világért. Aki még az Atya szeretetétől is elhagyottnak érezte magát, valóban „kiszolgáltatott” lett, hogy Benne feltáruljon Isten diadalának mérhetetlen mélysége, mert az Úr gyengesége minden emberi hatalomnál erősebb (vö. 1Kor 1,25; 2Kor 12,9). Szent Pál a Rómaiaknak 8,36-ban világosan írja, hogy a zsolttárban olvasható „mi” tökéletesen sűrítve van Krisztusban, ugyanakkor Testére, az egyházra is vonatkozik. A zsolttáros értetlenül áll a megpróbáltatások közepette, sokszor botrányosnak érzi elhagyatottságát, és nem mindig tudja hűtlensége büntetéseként értelmezni a szörnyű eseményeket. E döbbenetes botrányt tapasztalva kérdést tár Isten elé, miként azután Krisztus is felkiált: *Istenem, Istenem, miért hagytál el engem?* (Mt 27,46; Zsolt 22,2). A választ csakis a húsvét titka által tudja megadni. Amikor e zsolttárversről elmélkedünk, a választ Krisztus misztériumában találjuk meg. Csodálattal szemléljük Krisztus példáját, aki az alázat keresztútját járta (vö. Fil 2,7–8), és a nyomába lépő tanítványai közösségének, az egyháznak megígérte, hogy *az alvilág kapui nem vesznek erőt rajta* (Mt 16,18).

Az egyház a magasztalás gyülekezete

Manapság, amikor a tömegek számára kiüresedtek az értéket hordozó családi és nemzeti ünnepek, különös aktuális van a zsolttáros megállapításának: *Boldog az a nép, amely tud ünnepelni. Az ilyenek arcod világosságánál járnak Úram* (89,16). Istendicséretünk és az egyházhoz tartozásunk közötti kapcsolatot a zsolttáros kérdése világítja meg: *Hogyan énekelhetnénk az Úr énekét idegen földön?* (137,4). Számkra azonban, akik bár *idegenek és vándorok vagyunk ezen a földön* (1Pét 2,11), mégis lehetséges Isten magasztalása, mert Uralma eljött közénk (vö. Lk 17,21). Isten lakhelyét csak a mennyei liturgiába kapcsolódva közelíthetjük meg, ahol az angyalok és az előttünk járó testvéreink övezik az Atyát és Fiát, az *új szövetség közvetí-*

¹Lásd erről a szerző doktori értekezésének vonatkozó fejezetét:

Az istenismeret dinamikája. Agapé, Szeged, 1997, 27.

A 22. zsoltár értelmezése

Egyetemes magasztalás és küldetés

²Lásd erről a szerző Jézus szenvedéstörténetéről írt egzegetikai munkáját: *Értünk adta önmagát.* Agapé, Szeged, 1998.

tőjét (Zsid 12,22–24). Hogyan dicsőíthetnénk az Urat uralmának eljövetele és a mi feléje törekvésünk nélkül? És az egyház nemde az Istentől megáldottak és az Istent áldók közössége?¹

Az egyház kétezer éves történetét tekintve láthatjuk, hogy a gyakori keresztényüldözések miatt a Krisztus szenvedésében részt vállaló hívek csak korlátozottan és gyakran bizonytalanul tudják az Urat dicsérni. Krisztus keresztyje azonban elválaszthatatlanul összeforr a megüresedett sírral. A Föltámadott annál inkább jelen van népe számára, minél nagyobb bajban van. Ebből következően az egyház — és minden tagja — soha nincs olyan közel az élő Krisztushoz, mint amikor megkísérlik elszakítani tőle.

A 22. zsoltár a Nagypéntek zsoltára, amelyben az „én” lényegében Krisztus énjét jelenti, ahogy ezt az egész keresztény hagyomány, magából Krisztusból kiindulva értelmezte. Ez a zsoltár két részből áll, amelyek erős ellentétben, ugyanakkor mélységes folyamatban is vannak egymással. Az első rész (2–22. versek) témája az elhagyatottság, a halálra üldözött ember magánya, aki számára még Isten jelenléte is bizonytalanná vált. A második rész témája éppen ellenkezőleg a „nagy gyülekezet”, Izrael liturgikus közössége (héberül *qāhāl*, görögül *ecclesia*). Közösség, amely arra rendeltetett, hogy minden nemzet előtt az Urat magasztalja. A zsoltár két része közti kapocs az a személy, aki megismerte a teljes elhagyatottság mélységét anélkül, hogy az megtörte volna; aki egybegyűjti az embereket, és kibékíti őket Istennel. Egyedül volt agóniájában és halálában, de föltámadásában és a belső magány legyőzésében nem. Ebben a jelentésben az egyház a legyőzött magány, a halálból és Krisztus győzelméből születő közösség, azoknak a „testvére”, akiknek Krisztus kijelenti az Atya nevét (23. vers). Az egyház olyan „gyülekezet”, melyet az Atya szerzett, és amely magával ragadóan zengi a húsvéti Krisztus dicséretét: *Ti, akik féltetek az Urat, dicsérjétek őt* (24. vers). Mert Isten végérvényesen megtett mindent az őt segítségül hívó „szegények” elhagyatottsága ellen, megmutatta jelenlétét minden őt keresőnek, hogy *szívéük föléledjen mindörökre!* (27. vers). Isten jótéteményei, különösen a halál börtönéből szabadulásuk miatt az egyház tagjai hálásan vallják, hogy nem maradtak magányukban, hanem *körülvesznek az igazak* (142,8).

Krisztus Urunknak az Atya iránti engedelmsége az értünk való önátadásban érte el csúcspontját.² Az Eucharisztia asztalánál Krisztus a hálaadás alanya és tárgya, a vendéglátó és az ajándék egy személyben. Asztalánál *jóllakásig esznek majd a szegények*. Isten szegényei bekapcsolódnak a dicséret áldozatába, amit a Fiú az Atyának felajánl: *Akik keresik az Urat, dicsérik majd őt* (22,27). Ahogy Krisztus áldozatának jelentősége egyetemes, úgy a húsvéti gyülekezeté is: mindnyájunk hivatása önmagunk Istennek ajánlása, és küldetésünk összegyűjteni az egész világot Krisztus körül, hogy minden nemzet Őbenne találja meg igazi Urát (28–29. ver-

Isten üdvözítő
történelmi tetteinek
ünneplése

sek). Így tehát a magasztalás és a küldetés is egyetemes térben és időben (31–32. vers).

Áldjátok gyülekezetben az Úr Istent, akik Izrael forrásából származtok: a jólét megelégedettségéből fakadnak e szavak (68,27). Izrael törzsei összegyűlnek a templomban, hogy megünnepeljék Isten üdvözítő történelmi tetteit. Az Úr kezébe vette népe irányítását, amikor dicsőséges menetben vezette őket szentélyébe. A kivonulás utolsó szakasza — szent Pál próféciája szerint — Krisztus dicsőséges menybemenetele, aki maga után „vonzza” a megszabadult és adományaival eltöltött „foglyok” menetét (Ef 4,8–9). Amint a zárandokmenet a jövő teljessége felé halad, úgy az egyház kórusa Krisztust mint az élet forrását magasztalja. Jogosan gondolunk itt a Megfeszített megnyílt oldalára, ahonnan a víz és vér fakadt (Jn 19,34; 7,38), a szentségek beavató és megerősítő ereje.

A magasztalás
tanúságtétel is

A megszabadulás miatt érzett hála Isten dicséretére indítja a népet, vagy a liturgikus közösséget, ahol teljesítik fogadalmukat és ahol felajánlják áldozataikat: *Égő áldozatokkal jövök házádba; megadom neked, amiket fogadtam (66,13; vö. 65,2). Továbbá: Teljesítem az Úrnak tett fogadalmaimat egész népe előtt az Úr házának udvaraiban, tebenned, Jeruzsálem (116,18–19). Nem külsődleges áldozat az, amit az Isten tőlünk vár, hanem a szív odaadottsága, az engedelmesen akaratóhoz szabott élet, miként azt a zsolttáros világosan megfogalmazza: Aki a dicséret áldozatát mutatja be, az tisztel engem; aki büntelenül jár az úton, annak mutatom meg Isten üdvösségét (50,23; vö. 40,7–8). A magasztalás egyúttal tanúságtétel mások előtt is: A nagy gyülekezet előtt hirdetem igazságodat... Nem titkolom irgalmadat és hűségedet a nagy gyülekezetben (40,10–11).*

Az egyházhoz tartozás kiváltsága

Soha nem könnyű megingás nélkül elkötelezni magunkat, hosszú ideig hűségesnek maradni valaki mellett anélkül, hogy langyosságba és rutinba merülnénk. Az egyházhoz mint emberi közösséghez tartozásunk gyakran megpróbáltatást jelent hitünk számára, különösen, amikor olyan emberekkel utazunk egy hajóban, akik bár megkereszteltségüknél fogva kereszténynek mondják magukat, de az egyház számukra semmi mászt nem jelent, mint aminek szolgáltatásait igénybe veszik az élet fordulópontjain. Nem ők élnek az egyház élő és éltető közösségében, hanem attól független életútjukhoz és életvitelükhöz díszletként hívják azt segítséül.

Isten népének
valódi élete

A zsolttárok azonban egészen másként szólnak Isten népe életéről. Azokat imádkozva meg tudjuk különböztetni a rejtett isteni misztériumot a sokszor ijesztő szociológiai valóságtól. Ha sikerül átérezni, hogy az egyház Isten csodája Krisztusban, akkor kiváltságnak fogjuk tekinteni, hogy helyet kaptunk benne. És ha hisszük Krisztus szavait, aki Isten országának csírájaként értelmezte tanít-

ványai közösségét, akkor erőteljesen vágyakoznánk (vö. Mt 11,12), hogy mind jobban gyökeret eresszünk az egyház közösségében.

Ki érdemes arra, hogy *belépjen Isten sátorába és az ő szent hegyén lakjon? Ki tartózkodhat szent helyén?* A tökéletes és igaz, *ártatlan szívű és tiszta kezű ember* — válaszolja a 15. és 24. zsolttár — azaz Krisztus és minden, az ő kegyelméből élő ember. Ez a „belépő” az Országba, amit prófétai módon tár elének e két zsolttár. De az egyház nemde máris Isten szent hegye?

„Boldog, akit
kiválasztasz...”

Isten irántunk való szeretetének jele, hogy beléphetünk hajlékába. A kegyelem és a boldogság csúcsa, hogy *házában lakozhatunk időtlen időkig* (23,6). Az Úr házába való visszatérés, az udvaraiban való megmaradás jelenti a meghívottak az örömet: *Örvendeztem, amikor azt mondták nekem: Az Úr házába megyünk* (122,1); Isten az, aki kiválasztott, hogy barátaivá legyünk: *Boldog, akit kiválasztasz, és magadhoz fogadsz, aki udvaraidban lakhat* (65,5). *A szegényt, a gyengét fölemeli a porból, hogy helyet készítsen neki népének fejedelmei között* (113,7–8) — ők a hit tanúságtevői, mint a példabeszédbeli Lázár, aki mindörökké ott ülhet Ábrahám mellett (vö. Lk 16,23). Számunkra, akik apostolokra és a prófétákra alapozott élő kövekként épülünk egyetlen házra (Egy-házzá), és akiknek maga Krisztus a sarokköve (vö. Ef 2,20), az Úr házában való lakás a beteljesedés jelenti. Az Istennel való mind teljesebb közösségre vágyódik minden hívő.

Az egyház iránti szeretet

Az egyház alapvetően nem más, mint Krisztus szeretetének föltárlkozása egy testvéri közösségben. Ez a szeretet — a két elválaszthatatlan dimenzióban: az Isten és a felebarát iránti szeretetben — határozza meg legmélyebb valóságában e közösséget. Nem ismerhetjük meg, hogy milyen igazából az egyház, ha nem szeretjük gyöngéden és szenvedéllyel. Biztos, hogy nem minden lelkesítő és szeretetre méltó az egyház mindennapi életében, mert a gyűlölet, a pártoskodás szelleme, a felebarát iránti közömbösség beszennyezi arculatát. De a Szentlélek fáradhatatlanul megújítja művét, hogy az egész emberi nem egységének hatékony jele lehessen.

A testvéri
közösségben
megnyilvánuló
szeretet

A szeretet tettei, mint a szívből fakadó megbocsátás, a türelem, az önzetlenség szükségképpen csendesebb, mint a gonoszság; a jótett természeténél fogva rejtett, *nem nagyraívagyó, nem keresi a maga javát* (1Kor 13,5). De legyen bár egészen rejtett, gyakran korlátozott és konkollyal keveredett a szeretet, a zsolttáros szavával mégis örömmel kiáltjuk: *Íme milyen jó és gyönyörűséges, ha együtt laknak a testvérek!* (133,1). A testvéri közösségben való élet teszi az egyházat olyanná, amilyennek Isten szeretné: *áldás és élet mindörökké* (133,3).

Jézus arra bátorít, hogy igyekezzünk Isten országába, hisz előrement, hogy helyet készítsen nekünk (Jn 14,2). De jól tudjuk,

hogy hiába vágyakozunk a távoli felé, ha nem vesszük észre a közeliakat, hisz *aki nem szereti testvérét, akit lát, hogyan szeretheti Istent, akit nem lát?* (1Ján 4,20). Szeretnünk kell az egyházat, mert annak életében már elkezdődött Isten országa (Mk 1,15). Minél inkább szeretünk valakit, annál inkább készek vagyunk szenvedni érte. Egyházunkat szenvedélyesen szeretjük, amikor vele szenvedünk nehézsége, megosztottsága, tagjainak hűtlensége miatt. *Emészt a buzgóság házáért* (69,10) — a zsoltáros e szavait idézték a tanítványok, amikor látták Mesterüket, amint kiúzi a kereskedőket a templomból (Jn 2,17). Szeretni az egyházat nem azt jelenti, hogy mindent helyeselünk, ami kialakult benne — ez közömböség lenne. De vajon kritikáink vagy reformtörekvéseink hiteles szeretetet fejeznek-e ki az egyház és testvéreink iránt? Az imádság, ami Isten ítélő fóruma elé viszi a meglátásainkat, alkalmas eszköz arra, hogy kritikánkat megtisztítsuk és elmélyítsük a szeretetben. Leromboljuk Isten művét, és csak saját magunkat keressük, ha mégoly jogos türelmetlenségünket és követelőzéseinket nem „fürdetjük” meg egy magasabb szintű türelemben. *Hisz szolgáid szeretik (Sion) köveit, és romjait fájdalommal látják* (102,15).

Bűneink sértik Istent és egyházát

Szenvedésünk elhatalmasodik, ha látjuk Isten népét, amint elkerüli az életre vivő keskeny utat, ha az egyház sok területen e világhoz szabja lépteit, s így a feszültség és erőszak fészkévé válik. Bűneink sértik Istent, és rombolóan hatnak egyháza tagjaira is: *De ha azt mondanám: 'Én is úgy beszélek, mint ők!', íme, árulója lennék fiaid nemzetségének* (73,15).

Az 55. zsoltár első része bemutatja, hogy mivé válhat Isten városa, amikor már nem a szeretet uralkodik benne. Ezt imádkozva jobban megértjük Krisztus misztériumát, akit éppen azok vetettek el, akiknek megmentésére jött. Körülvették városában és templomában a gyűlölet minden bonyodalmaival, és egy „bizalmasa” árulta el Őt (55,14). De sajnos ez a panasz lehet a keresztényeké is: *Sújts le, Uram! Zavard össze nyelvüket, mert gonoszsgot és viszályt látok a városban. Éjjel-nappal körüljárnak falain, benne pedig jogtalanság, nyomorúság és álnokság, és utcáin nem szűnik meg a csalás és a rászédés* (55,10–12). Még szörnyűbb, ha mindezt olyan ember teszi, aki látszólag közösségekben van Istennel, és egy „bizalmas” testvérel cselekszi (55,15).

„Uram, mentsd meg népedet...”

A szeretet mértéke az érte vállalt szenvedésben mutatkozik meg. Ha belefáradunk abba, hogy szívünkön hordozzuk egyházunk bűneit, megosztottságát és fogyatékoságait; ha belekeseredve lemondanánk róla, akkor — gőgösen elkülönülve — azon kívül helyeznénk magunkat. E végzetes helyzetben csak egyetlen kiút adódik: magát Istent hívni, hogy támassza életre egyházát: *Uram, mentsd meg népedet, áldd meg örökségedet, kormányozd és tedd naggyá őket mindörökké!* (28,8–9). Az egyház tagjait hordozzuk tehát szívünkön, amikor a zsoltáros szavaival így fohászunk: *Uram, irgalmad örökké való: ne vesd meg kezed alkotásait!* (138,8).